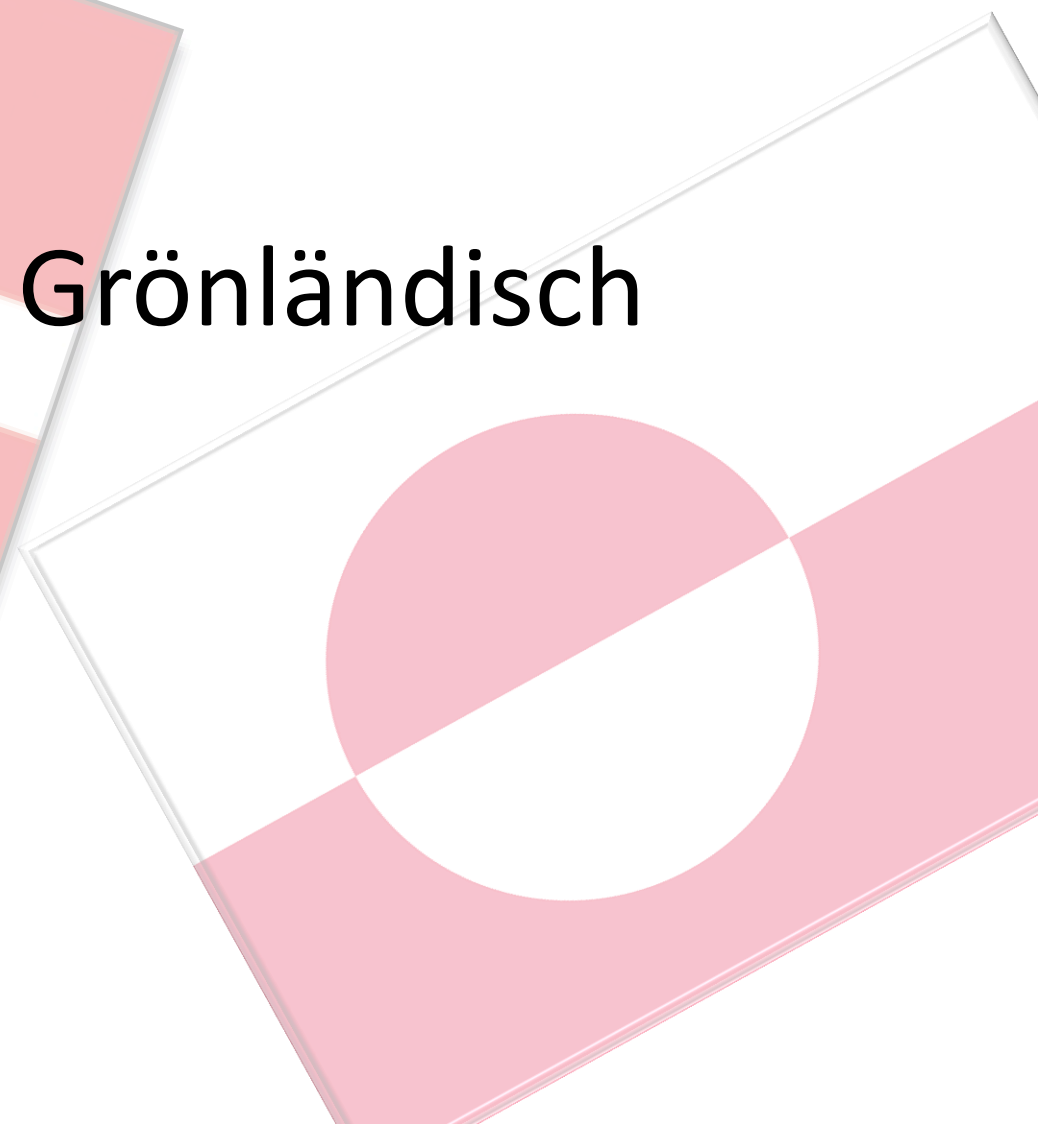
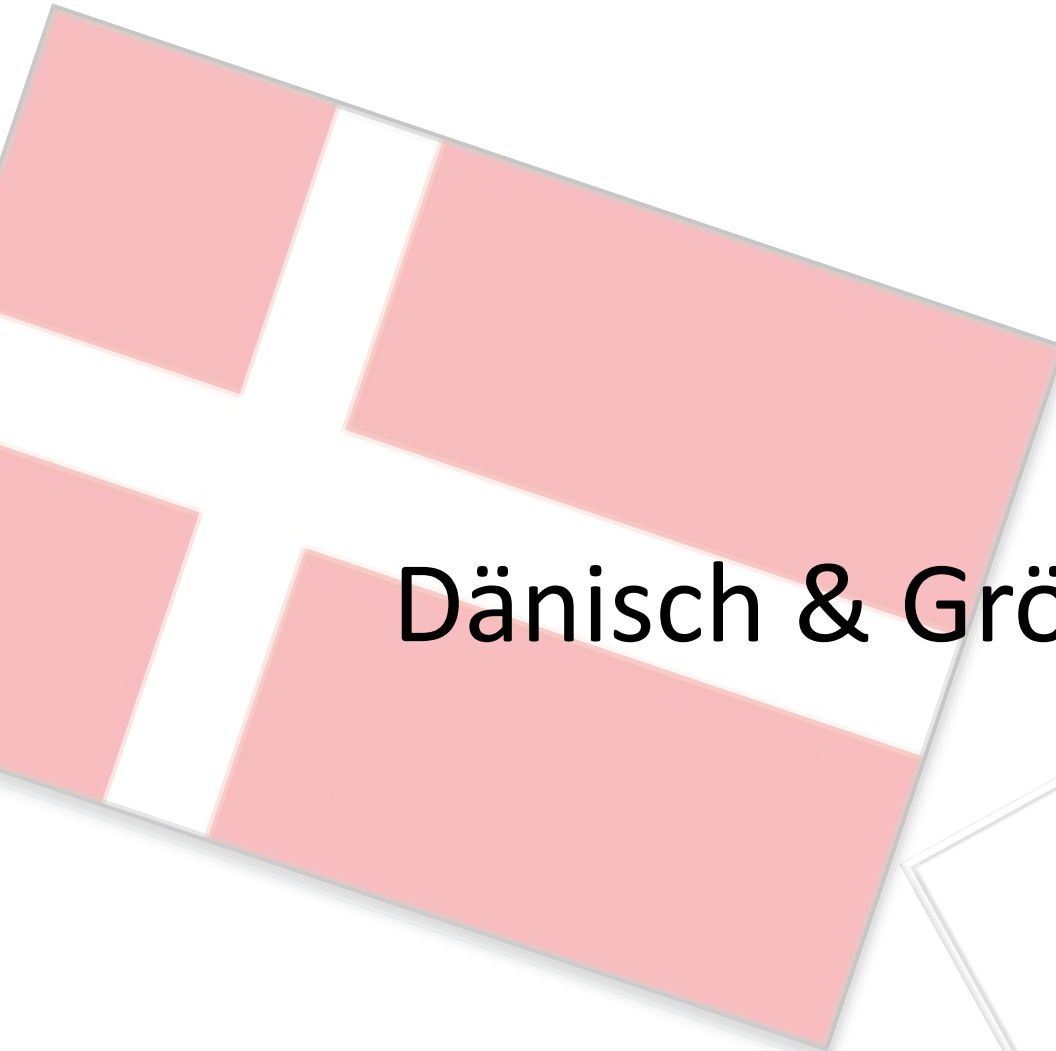

Typographische Beobachtungen aus Dänemark und Grönland

annA Hielscher
BayTeX in Eichstätt
1. August 2015

Dänisch & Grönländisch

A word cloud of German typography terms. The words are arranged in a roughly rectangular shape, with 'Typographie' written vertically on the right. The colors range from dark green to dark red, with yellow and orange in the center. The font sizes vary, with 'Mikrotypographie' and 'Makrotypographie' being the largest.

Words included:

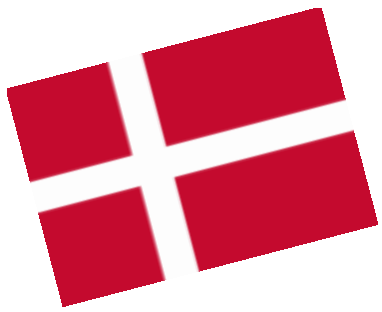
- Typographie
- Mikrotypographie
- Makrotypographie
- Schriftgröße
- Bleiwüste
- Seitenspiegel
- Layout
- Elemente
- Gesamtgestaltung
- Spalte
- Absätze
- Grundelemente
- Laufweite
- Text
- Schrift
- angeordnet
- horizontal
- Abstände
- Bilder
- Mengenverhältnis
- Seite
- Sonderzeichen
- Buchstaben
- Schreibrichtung
- Ligaturen
- Kolumne
- sinnvoll
- Text

Grönland 2014

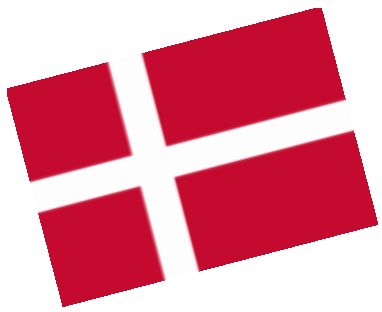

Dänemark 2013

Dänische Sprache

- Germanische Sprache
- Was ist wohl "*gammel ost*"?
- Verwandt mit Schwedisch und Norwegisch

Dialektkontinuum

Hvilken hjælp kan du forvente fra os (DK)

Hvilken hjelp kan du forvente av oss (NOR)

Vilken hjälp kan du få av oss (SE)

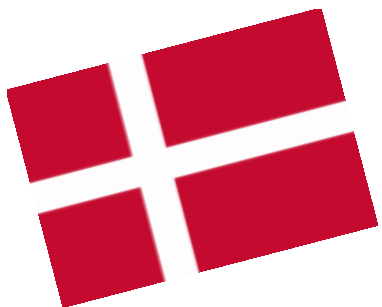
Welche Hilfe können Sie erwarten von uns

i tilfælde af lange forsinkelser eller ...?

ved lange forsinkelser eller ... ?

vid längre förseningar och ... ?

im Fall von bei längeren Verspätungen oder ...?

Dänisch - Hören

I dag der skal vi lave en kage.

Først bland smør og sukker.

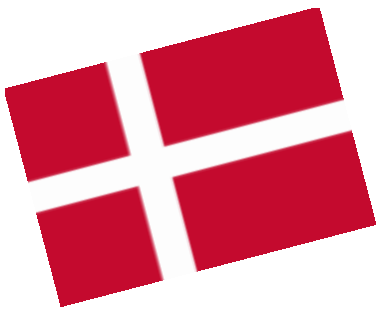
Derefter tilsæt to æg og blend det godt.

Tilsæt mel og bland det forsigtigt.

Sæt det i ovnen og bag i 50 minutter.

Det vat det!

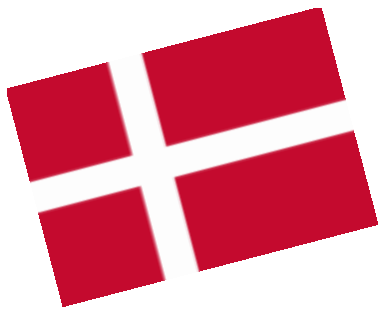

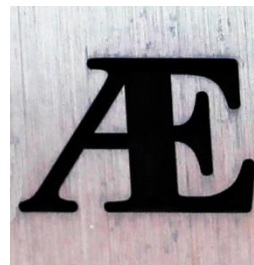
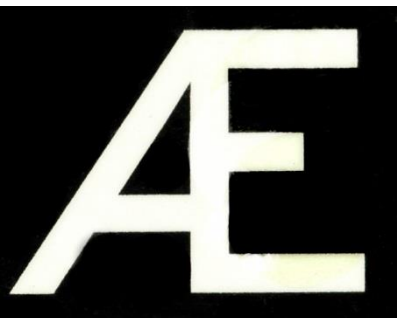
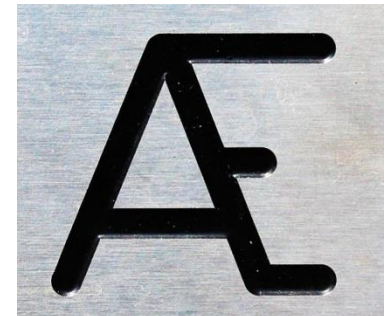
Dänisch - Lesen

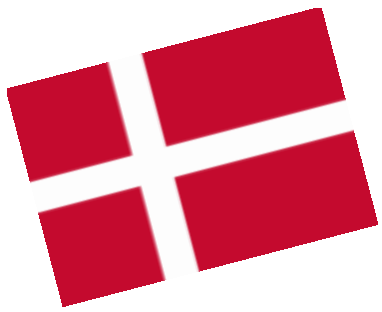
Håndbagage

Rejser du på økonomiklasse, må du medbringe 1 styk håndbagage, mens du på Business Class må medbringe 2 styk håndbagage. Vægten må ikke overstige 8 kg., og de maksimale tilladte mål er 55 x 40 x 23 cm.

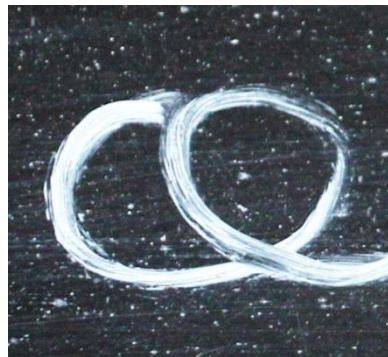

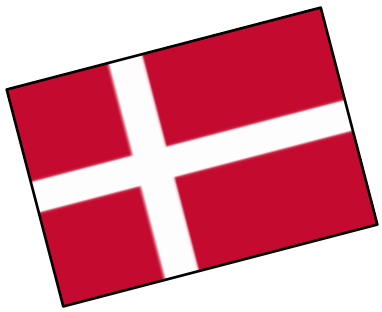
Sonderzeichen Æ („Ä“)

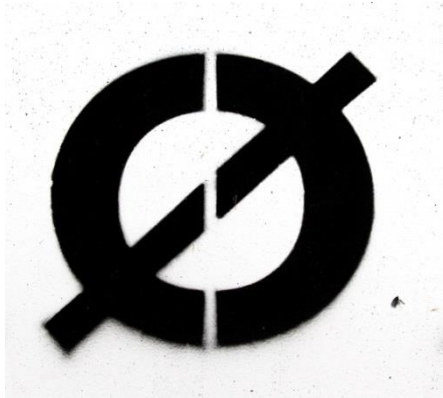

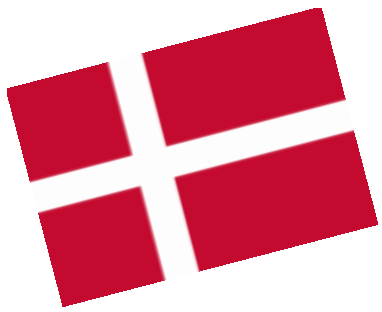
Sonderzeichen æ („ä“)

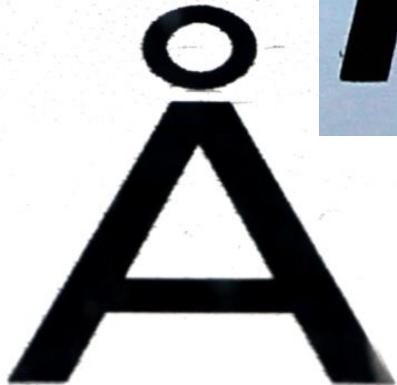
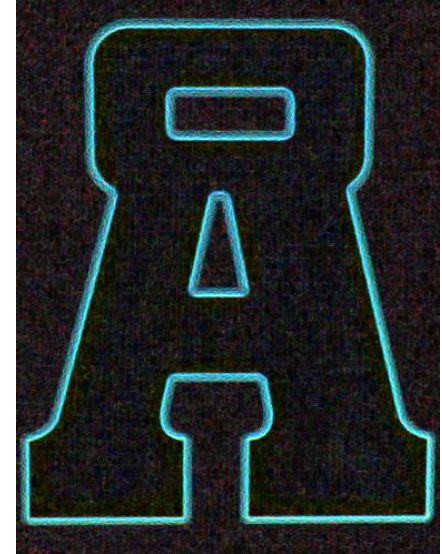
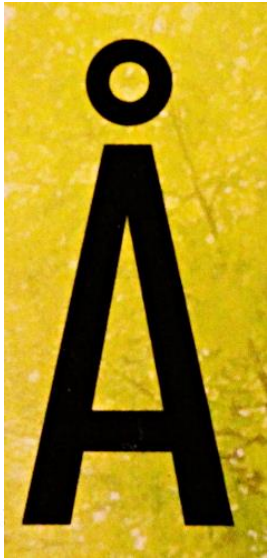

Sonderzeichen Ø („ö“)

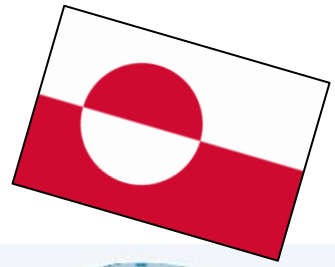

Sonderzeichen Å („aou“)

Wie groß ist Grönland wirklich?

**Grönland:
2 Mio km²**

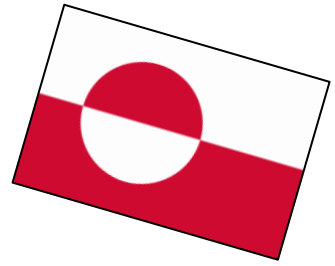

**Afrika:
30 Mio km²**

Grönländisch

Sprachbeispiele teilw. entnommen aus Kölbl, Richard: Kauderwelsch Grönländisch

Lateinisches Alphabet

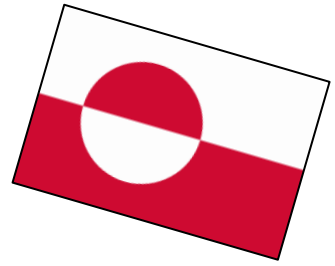
Grammatik hochgradig polysynthetisch

Es geht mir recht gut = Ajunngeqaanga

Aju	.	nge	.	qaa	.	nga
schlecht-sein		GEGENTEIL		sehr		ICH

Grönländisch

Suffixe zeigen an:

Besitz, Ort, Richtung, Subjekt, Objekt, Zeitangaben

Pi.si.niar.poq

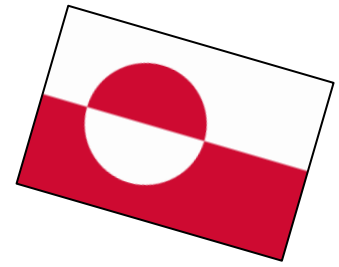
etwas . kaufen . wollen . er = Er geht einkaufen

Pi.si.niar.fik

etwas . kaufen . wollen . Ort = Laden

Grönländisch - Hören

- **Su.minngaanneer.pit?**
was . kommen aus . du?
- **Tysklandi.minngaanniit.**
Deutschland . aus.
- **Su.miu.vit?**
was . Bewohner von . bist du?
- **München.i.miunga.**
München . Bewohner . ich bin.
- **Nuna.tsinni.in.niku.uvit?**
Land . in unserem . sich befinden . einer der schon mal . bist du?
- **Marlo.riar.lu.nga tassunga pi.sar.punga**
zwei . mehrfach tun . "Partizip" hierher
erreichen . gewöhnlich . ich.

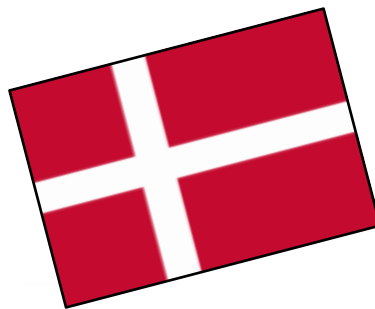
Savaatillit ulluani

Sammisassat 28 juni '14

11⁰⁰ — Arpanneq 5.0 km ♀/♂
Meeqqat 2.5 km ♀/♂
Arpattogareerpat noqqo
runnerit, arsaattarfimmily
arpannerit

13³⁰ — Meeqqat arsamik unam-
missa pput

14¹⁵ — Angutit arsassa pput

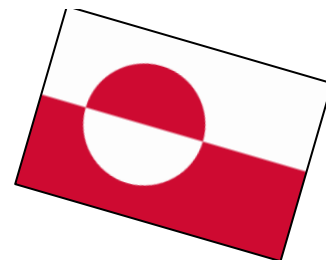

Håndbagage

Rejser du på økonomiklasse, må du medbringe 1 styk håndbagage, mens du på Business Class må medbringe 2 styk håndbagage. Vægten må ikke overstige 8 kg., og de maksimale tilladte mål er 55 x 40 x 23 cm.

Nassatat tigummiaannakkat

Nassatat oqimaaluttareerukkit, akikinnermut ilaallutit angalaguit, nassatamik tigummiaannakkamik ataatsimik nassarsinnaavutit, kiisalu Akisunermut ilaallutit angalaguit, nassatanik tigummiaannakkanik marlunnik nassarsinnaavutit. 8 kg.-t sinnerlugit oqimaassuseqassanngillat, aamma angissusissatut akuerisaasut 55 x 40 x 23 cm-it annerpaaffigaat.

Aasianni kommunep inissiaatai aqqusinerni Kangerlunnguamut, Ikerasannguaq, Tipitooq aammalu Aadarujuup aqqusernganiittut akissaatikinnerpaajupput. Qaasuitsup kommuniata illuutai Aasianniiittut INI-p al-laffissornikkut ingerlataanni tamani aserfallatsaali-inermut iluarsartuussinissamullu aningaasassakinner-paajupput.

Boligerne i Aasiaat, som findes i Kangerlunnguamut, Ikerasannguaq, Tipitooq og Aadarujuup aqqusernga har færrest penge til driften.

Flerfamiliehusene fra disse veje i Aasiaat, der ejes af Qaasuitsup kommunia og administreres af INI, er under den afdeling der har færrest penge til vedligehold og reparationer.

- Boligafdelingen har i år 898 kroner i snit per lejlighed til at holde boligerne funktionelle og brugbare for lejerne, siger driftskonsulent hos INI, Michael Renner Petersen.
 - Fordi pengene er til drift og vedligehold kan vi som administratorer blot sørge for at der kan komme el, vand og varme til lejlighederne, uddyber Michael Renner Petersen. Han er lidt frustreret over at pengene stort set ikke kan dække mere end det:
 - Vi har knap nok råd til at ordne rørene, hvis de bliver utætte, siger han.
- Når nogle lejere flytter fra disse boliger er det begrænset, hvad der kan ordnes i lejlighederne.
- Når lejere flytter fra boligerne i denne afdeling kan vi blot sørge for at male vægge og loft, samt lakere gulve i henhold til lovgivningen, siger Michael Renner Petersen.

Katerisimaartarfimmi periarfissat

Muligheder i festsalen

Immikkoortortaq 38-267-ip Sisimiuni Nuunnguami katerisimaartarfia anginngikkaluarluni ineqartunit atorluarneqarsinnaasoq peqatigiiffiup siulittaasuata Kammammii Olsenip qularinngilaa. Tamaaniipput mersorfiit atoriaannaat, sammisassaqtitsinerillu assigiinngitsorpassuit tassani ingerlanneqartarput. Peqatigiiffiup siulersuisui katerisimaartarfimmik nakkutilleeqatigiitartarput, 267-imilu siulersueqataasut katerisimaartarfitsik qanik-kamikku iluaraat.

- Katerisimaartarfiit akilersinnaanerusumik atortalersinnaagaluarput, ima paasillugu; nalinginnaasumik ataatsimoorfigiinnarnagit aammali sammisassat tungaatigut ilinniaqatigiiffittut atorarlugu, Kammammii Olsen isumaqarpoq.

Ole PL Petersen, olp@ini.gl

Selv om festsalen i afdeling 38-267 i Nuunnguag i Sisimiut er et lille lokale, kan den bruges til mange ting, mer foreningens formand Kammammii Olsen i ikke tvivl. Her ligger symaskiner klar til brug, og mange aktiviteter afvikles her. Foreningens bestyrelse holder opsyn med festsalen, og de er tilfredse med at festsalen ligger tæt på deres bolig. - Festsale kan ellers bruges mere fornuftigt, forstået på den måde; ikke kun til almindelige aktiviteter men også hvor man kan mødes for at lære hinanden med forskellige aktiviteter, mener Kammammii Olsen.

Ole PL Petersen, olp@ini.gl

Allaa

Peqatigiiffi
90-iliillu
fimmu al
Suliniaga
arlalissua
taannut p
tigiinnik
ukiorpaal
Peqatig
linngikka
soq, nutar
neqarsinn
Qaqortun
suliniutaa

Allaanerussuteqartitsisut

Peqatigiiffik Foreningen Grønlandske Børn ukioq manna ukiunik 90-iliilluni nalinginnaanngitsumik nalliuttorsiussaaq. Peqatigiiffimmut allaanerussuteqartitsisumut nalliuttorsiorneq kusanarteq. Suliniagaqatigiiffik Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu suliniutinik arlalissuarnik meeqqat inuusuttuaqqallu atugarliortut isumalluutaannut pitsaasunut ikorfartuutaasunik kiisalu inuttut, inooqatigiinnikkut suliaasatigullu piginnaasaannik nukittorsaataasunik ukiorpaat ingerlaneranni pilersitsisarsimavoq.

Peqatigiiffiup allattuunerata Tina Frausingip peqatigiiffik, sulilinnikkallarami aqutsisoqarnikkut ingerlalluarpallaarsimanngitsoq, nutarteriffigisinnaasimavaa. Suliniuterpasuit akornanni taaneqarsinnaapput Suliniut Sapiik – peqatigiiffiup Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu inuusuttuniit inuusuttunut siunnersuisoqarnermik suliniutaa. Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffinik sulinia-

qatigiiffimmik MIO-mik qanimut suleqateqarneq kingullertigullu Camp Qaanaaq, nammineq kajumissutsiminnik suleqataasartut nunarsuarmit tamarmeersut najukkami atuartunik aasamut isumassarsinartumut tikilluaqquniarlugit ukioq manna Avannaani illoqarfimmukaaffigisassaat. Peqatigiiffik tamatuma saniatigut Danmarkimi suliniuterpasuaqarpoq, ilaatigut "Danmarkimi pitsaaneruumik inuuneqarneq", ilaqutariinnut kiisalu anaananut inuusuttunut ataatsimoorussamik suliniuteqarnermik suliaqarteq.

Peqatigiiffik aamma 14-inik sinniisoqarpoq kalaallinut inuusuttunut isumassarsisitsisinnaasunik. Tamakkua ilaatigut tassaapput Inatsisartut siulittaasuat Lars-Emil Johansen, Royal Greenlandip pisortaanera Michael Thinghuus, isiginnaartitsisartut aappariit Nukâka aamma Nicolaj Coster-Waldau, erinarsortarteq Simon Lyngø kiisalu angalatoq atuakkiortorlu Troels Kløvedal.

De gør

Foren
90 år. Et fl
lange årræ
og Danma
cer og styr
General
dernisere i
turbulent
nes Projek
sat og Qa
hedsorgan
verden vil
velkomme
bred vifte
arbejder m
Forening
grønlands
Inatsisartu
rægtepar
eventyrere

De gør en forskel

Foreningen Grønlandske Børn runder i år et usædvanligt jubilæum på 90 år. Et flot mærkedato til en forening, der gør en forskel. Gennem den lange årrække har organisationen etableret en række projekter i Grønland og Danmark, som understøtter de udsatte børn og unges positive ressourcer og styrker deres personlige, sociale og faglige kompetencer.

Generalsekretær i foreningen er Tina Frausing. Hun har formået at modernisere foreningen, som inden hendes tiltrædelse havde levet en noget turbulent tilværelse på ledelsesplan. Blandt de mange projekter kan næv-

They make a difference

Foreningen Grønlandske Børn (the Society for Children in Greenland) has its 90th anniversary this year – a wonderful celebration for a society that makes a difference. Over a period of many years, the organisation has established a series of projects in Greenland and Denmark to support vulnerable children, to support the positive resources of the young and to strengthen their personal, social and professional skills.

The Secretary General of the society, Tina Frausing, has succeeded in modernising the organisation. Before she took over, it had been through a rather turbulent time with regard to management. One of their many projects is Project Sapiik – the society's youth-to-youth mentor project in Nuuk, Ilulissat and Qaqortoq. This involves collab-

Klimawandel!

GREENPEACE

Quellen & Literatur

- Høeg, Peter: Fräulein Smillas Gespür für Schnee
- Köhlmeier, Michael: Spielplatz der Helden
- Peroni, Robert: Der weiße Horizont
- Kölbl, Richard: Kauderwelsch Grönländisch